

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування ізолятора тимчасового тримання № 3
Головного управління Національної поліції в Тернопільській області
03.09.2026**

м. Тернопіль, 2026

I. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 03.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування ізолятора тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції в Тернопільській області (далі – ІТТ, ізолятор).

Відвідування здійснювали члени групи НМП:

Пастернак Мар'яна Романівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Коновалова Вікторія Віталіївна, представниця громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Загальна інформація

ІТТ розташовано на першому поверсі чотириповерхової будівлі відділення поліції № 3 Тернопільського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області за адресою: вулиця Січових Стрільців, будинок 13, м. Тербовля, Тернопільська область, 48100 (фото 1, 2).

Керівництво: Лапичак Галина Богданівна, начальник ІТТ, майор поліції.

Штатна чисельність працівників ІТТ налічує 12 посад, на день відвідування усі посади укомплектовані.

Відповідно до технічного паспорту ІТТ та Акту комісійного обстеження ізолятора, затвердженого начальником Головного управління Національної поліції в Тернопільській області 30.04.2024, ізолятор має 4 окремі камери та розрахований на одночасне утримання 8 осіб.

З 01 квітня 2026 року в ІТТ утримувалось 65 осіб.

Під час відвідування в ІТТ утримувалась 1 особа, скарг не заявляла, умовами перебування та ставленням персоналу ІТТ задоволена.

Камерні приміщення ІТТ обладнані одноярусними ліжками з чистою постільною білизною, санітарно-гігієнічними приладами, надійно прикріпленими до підлоги столами для приймання їжі, тумбочкою, лавами, кнопкою виклику персоналу ізолятора, з метою негайного встановлення контакту (фото 3, 4). Всі камери обладнані системою відеоспостереження та попереджувальними знаками про його здійснення.

Відеокамери розміщені таким чином, аби не передавати зображення приватних зон туалету.

Утримувані особи забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів

України від 16 червня 1992 р. № 336. Харчування здійснюється у вигляді готових страв у реторт-пакетах (фото 5).

В ізоляторі розташована кімната для підігрівання їжі обладнана електричною плитою, СВЧ-піччю, електричним чайником, раковиною з підведенням проточної холодної та гарячої води.

Поруч з кімнатою для підігрівання їжі розташована душова кімната, забезпечена миючими та гігієнічними засобами.

Для забезпечення доступу утримуваних до свіжого повітря в ІТТ є один прогулянковий дворик, де особам надаються щоденні прогулянки. На території прогулялкового дворику облаштовано спортивне знаряддя (шведська стінка з турніком), міцно закріплена лава. Для захисту від атмосферних опадів над прогулянковим двориками вздовж стіни обладнано козирок полегшеної конструкції з винесенням у середину дворику (фото 6, 7).

В установі функціонує інформаційна підсистема «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», яка спрямована на запобігання незаконному утримуванню, удосконалення системи їх захисту від катувань і неналежного поводження, а також об'єднує інформацію про утримуваних осіб з моменту їх фактичного затримання.

Крім того, у штаті ізолятора наявний інспектор із дотримання прав людини, який забезпечує: фіксування всіх дій із затриманими особами, повідомлення місцевого центру з надання безоплатної правничої допомоги та виступає гарантією проти жорстокого поводження.

Під час візиту Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) до України 8 – 21 грудня 2017 року, у доповіді [СРТ/Інф (2018) 41], делегація зазначала як позитивний момент наявність у штаті підрозділів поліції спеціально підготовленого «інспектора з дотримання прав людини».

В ІТТ наявні інформаційні стенди з відомостями про гарячі телефонні лінії центрів з надання безоплатної правничої допомоги та іншою довідковою інформацією. Такі стенди наявні, зокрема, у кімнаті для проведення інтерв'ювання (фото 8).

Медична допомога утримуваним особам надається бригадами екстреної медичної допомоги, що підтверджується відповідними записами у журналі.

На виконання положень частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, всі працівники ІТТ пройшли підготовку щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та отримали відповідне посвідчення (фото 9).

В ізоляторі наявні універсальні аптечки для надання домедичної допомоги, наповнення яких має актуальні терміни придатності (фото 10).

Під час вибіркового опитування працівників ІТТ встановлено їх обізнаність зі змістом статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України щодо заборони катувань, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

У посадових інструкціях працівників ІТТ передбачені положення про заборону катувань відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

За результатами вивчення документації фактів порушення строків тримання в ІТТ, а також перевищення допустимої тривалості процесуальних дій з утримуваними особами не виявлено. Не встановлено порушень вимог роздільного тримання окремих категорій осіб у камерах ізолятора тимчасового тримання та під час виходу на прогулянки. Записи у журналі ознайомлення осіб, які поміщуються до установи, з їх правами та обов'язками свідчать про те, що всі утримувані в ІТТ особи були ознайомлені з їх правами та обов'язками.

Скарги від утримуваних осіб на умови тримання чи неналежне поводження на адресу ІТТ протягом 2026 року не надходили.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті утримуваним не встановлено.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування ІТТ групою НППМ здійснено 02.08.2024.

За результатами попереднього відвідування надано наступні рекомендації:

Головному управлінню Національної поліції в Тернопільській області, ізолятору тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції в Тернопільській області:

1. Обладнати кімнату для конфіденційного побачення із захисником.
2. Забезпечити доступність приміщень ізолятора для потреб маломобільних груп населення відповідно до вимог ДБН.

Слід зазначити, що попередні виявлені порушення не усунені, надані рекомендації не виконані.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя.

1. У будівлі, в якій розташовано ІТТ, наявне укриття. Водночас під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» утримувані особи та персонал залишаються в ІТТ.

Зазначена ситуація склалась у зв'язку з тим, що Правила внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25 вересня 2023 року № 777, не містять положень, які б чітко регламентували порядок дій персоналу та процедуру виведення утримуваних осіб із камер під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

Крім того, Національна поліція України не розробила та не надала ізоляторам тимчасового тримання відповідні методичні рекомендації або чіткі алгоритми дій під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

Вказана ситуація не відповідає положенням статті 18 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII, яка визначає одним із основних завдань поліції забезпечення безпеки осіб, що перебувають під її

контролем, а також суперечить положенням статті 43 Конституції України, якою гарантовано право кожного працівника на безпечні та здорові умови праці.

Крім того, відповідно до розділу 12 Галузових будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб» (далі – ГБН), проектування вбудованих захисних споруд цивільного захисту на об'єктах для тримання осіб є обов'язковим — з розрахунку на 100 % утримуваних і персоналу, які можуть одночасно перебувати на території установи в межах найбільш чисельної зміни.

Європейський комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – СРТ) у звіті за результатами відвідування України з 16 по 27 жовтня 2023 року (СРТ/Inf (2024) 20) та у відповіді України (СРТ/Inf (2024) 39) наголошує на необхідності забезпечення безпеки утримуваних осіб у місцях несвободи, зокрема шляхом обладнання захисних споруд і розроблення процедур евакуації в умовах воєнних загроз.

Практика Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справах «Osman v. the United Kingdom» (1998) та «Kudła v. Poland» (2000) підкреслює позитивні зобов'язання держави щодо захисту права на життя та запобігання нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню з особами під її контролем, зокрема в умовах підвищеного ризику. У справі «Osman v. the United Kingdom» (1998) ЄСПЛ зазначив, що держава зобов'язана вживати розумних превентивних заходів за наявності реальної та невідвортної загрози життю, про яку було або мало бути відомо владі, з урахуванням необхідного балансу між інтересами безпеки та практичними можливостями. У справі «Kudła v. Poland» (2000) Суд наголосив на відповідальності держави за забезпечення належних умов тримання осіб, що перебувають під вартою, оскільки це безпосередньо пов'язано із захистом їхнього життя та гідності в умовах підвищеного ризику.

Порушення права осіб з інвалідністю.

2. У порушення Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327, камерні, санітарно-гігієнічні приміщення ізолятора тимчасового тримання та вихід до прогулянкового дворику не пристосовані для маломобільних груп населення у тому числі які мають вади зору (відсутні поручні, покажчики шрифтом Брайля тощо). Унаслідок цього особи вказаної категорії позбавлені можливості здійснювати свої природні потреби, санітарно-гігієнічне обслуговування, прогулянки на свіжому повітрі тощо, що вказує на порушення їх права на такий життєвий рівень, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої, відповідно до статті 25 Загальної декларації прав людини.

Інші порушення

3. У порушення вимог пункту 4 частини 2 розділу III «Структура приміщень ІТТ» Інструкції із забезпечення режиму тримання та охорони осіб, які утримуються в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України, затвердженої

наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25.09.2023 № 777 в ІТТ не обладнано кімнату для конфіденційного побачення із захисником, у зв'язку з чим такі побачення відбуваються у кімнаті для проведення процесуальних дій.

4. У порушення вимог пункту 6.1.1.10 ГБН на території ІТТ облаштовано лише один прогулянковий дворик, тоді як зазначеними нормами передбачено облаштування не менше трьох прогулянкових двориків.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції України в Тернопільській області, ізолятору тимчасового тримання № 3 Головного управління Національної поліції в Тернопільській області відповідно до їх компетенцій:

1. Організувати належний розгляд даних рекомендацій. Забезпечити дієвий контроль за станом усунення зазначених порушень прав людини, а також причин і умов, що їм сприяють.

2. Розробити та запровадити алгоритм дій персоналу щодо супроводу утриманих осіб до укриття під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» з метою забезпечення права на життя осіб, які перебувають у місцях несвободи в умовах дії воєнного стану.

3. Створити для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень ізолятора.

4. Обладнати кімнату для конфіденційного побачення із захисником.

5. Вжити заходів щодо облаштування на території ІТТ щонайменше трьох прогулянкових двориків.

Додаток: фототаблиця на 3 арк.

**Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Мар'яна ПАСТЕРНАК

Фототаблиця до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

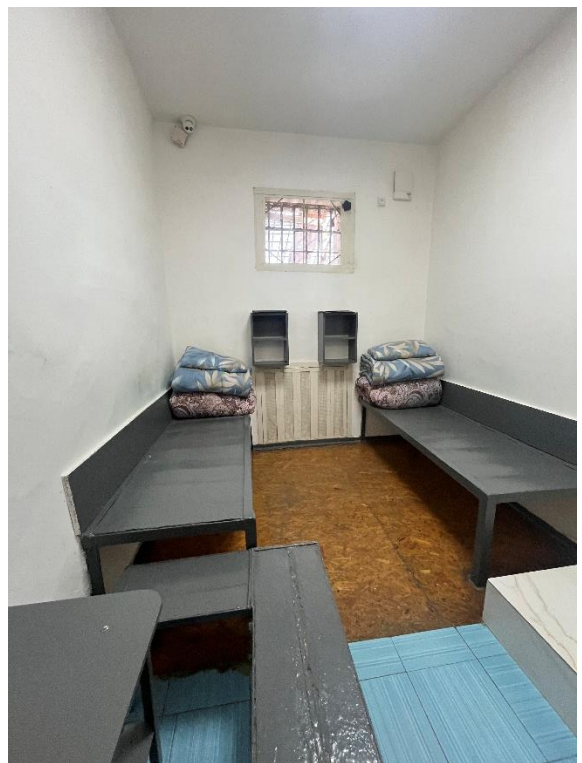

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

